

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupeného Mgr. Václavem Vlkem, advokátem se sídlem Řevnice, Nám. krále Jiřího z Poděbrad 24, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 2. 2004 č. j. 6 Az 180/2003 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátu Mgr. Václavu Vlkovi **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 2. 2004 č. j. 6 Az 180/2003 – 21 zamítl žalobu podanou žalobcem (dále i „stěžovatel“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2003 č. j. OAM-11757/VL-10-P20-2001, kterým nebyl žalobci udělen azyl podle § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR,

ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování dle § 91 téhož zákona.

V odůvodnění rozsudku Městský soud v Praze shrnul dosavadní skutková a právní zjištění ve věci a zejména uvedl, že se ztotožňuje se závěry žalovaného správního orgánu, že v případě žalobce nejsou splněny předpoklady ustanovení § 12 zákona o azylu. Důvody, které žalobce uvedl, tj. obavy z pronásledování mafií, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů odůvodňujících udělení azylu dle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Pokud byl pronásledován fyzickými osobami, které mu vyhrožovaly fyzickým násilím, protože jim odmítal platit, pak se dle soudu nejedná o pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, nebo z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávání určitých politických názorů. I pokud by ochrana žalobce ze strany státních orgánů byla neúčinná, není to důvodem pro udělení azylu, neboť se nejedná o pronásledování z důvodů taxativně vymezených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Soud neshledal žádné pochybení ani v závěru žalovaného správního orgánu , že zde nejsou dány důvody pro udělení azylu dle § 13 a § 14 zákona o azylu, stejně jako nebyla v případě žalobce naplněna žádná ze skutečností uvedených v § 91 zákona o azylu. Dle názoru soudu žalovaný správní orgán skutkový stav správně posoudil a správně aplikoval ustanovení zákona o azylu.

Proti citovanému rozsudku Městského soudu v Praze podal žalobce včas kasační stížnost, ve které uvádí, že rozhodnutí žalovaného správního orgánu je nezákonné, protože žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, čímž porušil § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, důkazy, které si žalovaný opatřil, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu, a rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů, žalovaný tak nesprávně posoudil žádost o azyl. Stěžovatel tvrdí, že v zemi původu je ohrožen na životě, nemá se kam obrátit o pomoc, protože stát takové poměry trpí a podporuje je. Stěžovatel má za to, že v jeho případě jde i o důvody humanitární, na základě kterých by bylo možno udělit azyl dle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel se odvolává na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, podle kterého nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, a na dva s tímto článkem související rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, také poukazuje na čl. 53 Příručky postupů a kriterií pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem v lednu 1922 v Ženevě. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel zopakoval, že při projednávání jeho žádosti o udělení azylu žalovaný pochybil, když v rozporu s ustanovením § 3 odst. 4 správního řádu v dostatečné míře nezjistil skutkový stav věci. Stěžovatel uvedl, že je mu známo, že z pohledu České republiky je Ukrajina řazena k tzv. bezpečným zemím, ale dle jeho názoru nelze stupňovat ohled vůči zemi s transformujícím se právním systémem, ekonomikou i mentalitou obyvatel, aby byla přehlížena zvůle vůči jednotlivcům či skupinám osob, problémy s vymahatelností práva, rozsáhlou korupcí v orgánech státní správy i častými svévolnými kroky ze strany úřadů jsou obecně známy. Skutečnost, že stát oficiálně neorganizuje represivní kampaně vůči skupinám osob, ještě sama o sobě neznamená, že by nemohlo docházet k pronásledování skupin osob nebo jednotlivců, ať již přímo, či nepřímo organizovanému nebo tolerovanému jednotlivými úřady státu, které by zakládalo důvod pro udělení azylu v jiné zemi. Proti takovému pronásledování dle stěžovatele neexistuje efektivní opravný prostředek, i za situace, že by se obrátil na příslušný státní orgán s žádostí o ochranu, je zde reálné nebezpečí, že je tento orgán nějakým způsobem domluven s pronásledující osobou. Stěžovatel má za to, že zůstává skutečností, že žalovaný se jeho situací nezabýval v dostatečné míře a spokojil se zřejmě s oficiálním posouzením obecně chápané situace obyvatelstva a stavu politického systému, a že v jeho případě jsou dány

důvody pro udělení azylu. Stěžovatel navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení, zároveň navrhl přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek Městského soudu v Praze byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkazuje na správní spis ve věci, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Žalovaný navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta a nebyl jí přiznán odkladný účinek.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatel podal dne 2. 12. 2001 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve které uvedl, že vlast opustil v srpnu roku 2001 z důvodu problémů s mafií. Stěžovatel dále uvedl, že na Ukrajině byl od roku 2000 obtěžován mafií, která po něm požadovala peníze, také jej fyzicky napadli, což nahlásil na policii, policie mu přislíbila pomoc, ale nic neudělala. Stěžovatel několikrát odjel do České republiky, po návratu do vlasti se vždy dozvěděl, že jej mafie hledala, proto se vrátil do České republiky. O azyl stěžovatel požádal, aby si zde legalizoval pobyt. Dne 18. 4. 2003 v pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu stěžovatel zopakoval, že v České republice byl již několikrát, popsal, jak se na Ukrajině pokoušel podnikat na tržišti, jak po něm mafie požadovala finanční prostředky a nakonec jej fyzicky napadla, stěžovatel napadení nahlásil milici, která však nic neudělala, další napadení již nenahlásil. Stěžovatel přisvědčil, že jiné problémy než potíže s mafií ve vlasti neměl, v České republice chce žít a pracovat, v případě návratu se obával fyzického napadení ze strany mafie.

Součástí správního spisu jsou také části zpráv o Ukrajině Ministerstva vnitra Velké Británie z roku 1999, Ministerstva zahraničí Spojených států z roku 2002, Ministerstva zahraničních věcí České republiky z roku 2000 a informace o Ukrajině z databáze České tiskové kanceláře z let 2000 až 2003.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neoznačil zákonný důvod jejího podání, avšak z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že byla podána z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohl ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Stěžovatel v kasační stížnosti trvá na tom, žalovaný v řízení o udělení azylu nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, čímž porušil § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, důkazy, které si žalovaný opatřil, nebyly úplné, došlo opětovně k porušení § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu, a rozhodnutí žalovaného nevyplývá ze zjištěných podkladů.

Nejvyšší správní soud se domnívá, že skutkový stav věci zjištěný žalovaným má jednoznačnou oporu ve správním spise. Podle názoru Nejvyššího správního soudu provedl žalovaný ve věci řádné dokazování dle ustanovení § 34 odst. 1 správního řádu, když pro rozhodnutí si opatřil dostatek podkladů (vycházel zejména z tvrzení stěžovatele uváděných v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu a v pohovoru k důvodům žádosti,

z informací o situaci na Ukrajině Ministerstva zahraničí Spojených států, Ministerstva vnitra Velké Británie, Ministerstva zahraničních věcí České republiky a České tiskové kanceláře), na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci, a to v souladu s ustanoveními § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. Žalovaný v řízení o udělení azylu stěžovateli v souladu se zákonem nejprve posuzoval, zda stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu taxativně stanovené v § 12 zákona o azylu a neshledal je. Poté se zabýval možností udělení azylu podle ustanovení § 13 téhož zákona, podmínky pro jeho udělení rovněž neshledal. Následně zkoumal, zda by nebylo možné udělení azylu dle § 14 téhož zákona, přičemž podmínky pro jeho udělení v zákonem stanovených mezích správního uvážení neshledal. Z předloženého správního spisu také vyplývá, že stěžovatel byl informován o veškerých podkladech, které žalovaný pro rozhodnutí shromáždil, a byla mu dána možnost seznámit se s jejich obsahem a vyjádřit se k nim či způsobu jejich získání, případně navrhnout jejich doplnění, čehož stěžovatel nevyužil.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný popsal průběh řízení o udělení azylu, právní a skutková zjištění ve věci, hodnocení důkazů a konečná stanoviska. Rovněž Městský soud v Praze vycházel z dostatečných pokladů potřebných pro rozhodnutí, ve věci provedl řádné dokazování a dospěl ke stejným závěrům jako žalovaný, své rozhodnutí řádně odůvodnil. Nejvyšší správní soud přijaté závěry sdílí a pouze konstatuje, že negativní chování vůči stěžovateli ze strany osob, které on označuje jako mafii, jež bylo vedeno snahou získat finanční prostředky, nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť zákon o azylu neposkytuje ochranu pro takové pronásledování soukromými osobami. V řízení proto nebyla shledána vada ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou připomíná, že povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu dle zákona o azylu, jen tehdy, pokud žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v zákoně uvedené. Z žádného ustanovení zákona o azylu však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu, jež žadatel neuplatnil, a poté k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Co se týče námitky stěžovatele, že v jeho případě jde i o důvody humanitární, na jejichž základě lze udělit azyl dle ustanovení § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud opět odkazuje na svou ustálenou judikaturu, podle níž samotné správní rozhodnutí týkající se humanitárního azylu podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. V daném případě se stěžovatel v rámci řízení o udělení azylu poskytnutí azylu dle § 14 zákona o azylu nedomáhal a žalovaný tak tuto možnost vážil jen z obecného hlediska. Výsledek posouzení pak žalovaný sice stručně, ale dostačujícím způsobem vyjádřil v odůvodnění svého rozhodnutí.

V kasační stížnosti stěžovatel nově uvedl, že se v případě návratu do vlasti obává pronásledování ze strany státních orgánů, a nově se dovolával čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, dvou souvisejících rozsudků Evropského soudu pro lidská práva a také čl. 53 Příručky postupů a kriterií pro určování právního postavení uprchlíků, vydané

Vysokým komisařem v lednu 1922 v Ženevě. Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Proto k výše uvedeným skutečnostem, o nich se stěžovatel nezmínil ve správním řízení o udělení azylu u žalovaného ani v řízení o žalobě u Městského soudu v Praze, a které uplatnil teprve po vydání napadeného rozsudku v kasační stížnosti, nelze přihlížet.

Na závěr Nejvyšší správní soud upozorňuje, že právní institut azylu nelze směšovat s instituty sloužícími k legalizaci pobytu cizinců na území České republiky, které jsou vymezeny například v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, v platném znění.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

Stěžovatel podal také návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se návrhem nezabýval, neboť věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Městský soud v Praze ustanovil stěžovateli k jeho žádosti zástupcem advokáta pro řízení o kasační stížnosti, náklady řízení v tomto případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za dva úkony právní služby v částce 2000 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění] a v náhradě hotových výdajů v částce 150 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 2150 Kč. Tato částka bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce Mgr. Václava Vlka do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu